

Miina Sillanpää -kansalaispäivällisen tervetuliaissanat

Tarja Halonen 6.6.2016

Hyvät Miinan ystävät,

Syntymäpäiväsankarin syntymästä on kulunut 150 vuotta. Sankari itse ei ole fyysisesti luonamme. Itse asiassa harva meistä on edes tavannut häntä henkilökohtaisesti. En usko sen kuitenkaan paljoa haittaavan juhlan tunnelmaa. Mehän kunnioitamme sankarimme työtä ja hänen työnsä jatkajia: Suomen muuttumista demokraattiseksi valtioksi ja hyvinvointiyhteiskunnaksi. Juhlan järjestäjien toiveena on, että mieleenpainuva iltamme kannustaisi ja rohkaisisi meitä kaikkia jatkamaan yhteiskuntamme "miinoittamista".

Miina Sillanpää oli omana aikana poikkeuksellisen rohkea ja laajakatseinen uudistaja. Hän oli aktiivisesti mukana Suomen itsenäisyyden synnyttämisessä ja nuoren valtiomme myrskyisinä alkuvuosina. Tänä aikana naiset ja vielä valtaosa miehistäkin sai täydet poliittiset oikeudet. Se merkitsi tietysti äänioikeutta ja mahdollisuutta itse asettua ehdolle vaaleissa, mutta tosiasiallisesti vasta se kannusti täyteen toimintaan myös vaalien välissä.

Yhteiskuntaa ravistelivat kokonaan uudet tuulet: Sekä ammatillinen että poliittinen työväenliike nousi, samoin kasvoivat raittiusliike, naisasialiike sekä lukemattomat kansalaisjärjestöt opetuksen, kulttuurin ja sosiaalitoimen alalla. Kaikkiällä kiehui ja kuhisi.

Miina Sillanpää teki monessa suhteessa uskomattoman upean uran. Silti hänestä voi sanoa, että hän oli enemmän asia- kuin urakeskeinen ihminen. Hänelle etenkin naisten ja lasten – yhteiskunnan vähäosaisten – aseman parantaminen oli tärkeää.

Miina Sillanpään pilkkanimi "piikakenraali" kertoo ammattiyhdistysliikkeen merkityksen tajuamisesta. Kotiapulaisten työolosuhteet ovat tänäkin päivänä ammattiyhdistysliikkeen suuri haaste ympäri maailmaa Eurooppa mukaan luettuna. Kun tehdään työtä toisten kotona, merkitsee se kaksinkertaista haastetta ammattiyhdistysliikkeelle. Miten siinä voidaan ottaa huomioon sairaan ihmisen tai vammaisen, lapsen tai vanhuksen yksityisyyden kunnioittaminen ja samalla luoda työtä tekeväille säälliset työolosuhteet.

Koin itse tämän hyvin vahvasti käydessäni viime syksynä SASK:in kanssa tutustumassa ay-liikkeen toimintamahdollisuuksiin Kolumbiassa. Kyllähän samansuuntaisia esimerkkejä löytyy tietysti lähempääkin!

Ammattiyhdistysliikkeen suuri haaste on löytää tämän päivän pirstaleisessa maailmassa työtätekevät sekä tukea ja kannustaa heitä liittymään yhteen säällisen työn takaamiseksi kaikille ihmisille kuten YK:n kestävän kehityksen 8 tavoite sanoo.

Taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien pitäminen tasavertaisina kansalais- ja poliittisten oikeuksien kanssa on hyvinvointivaltion ydin. Miinan aloittaman työn jälki näkyy edelleen vahvasti suomalaisessa yhteiskunnassa – kuten tulette hetken päästä kuulemaan – mutta myös tarve jatkaa tätä työtä.

Yhteiskunnallinen laaja-alaisuus oli Miina Sillanpään vahvuus. Sama vaatimus koskee meitä ja se koskee sekä tavoitteita että toimijoita. "Jokaisella ihmisellä on elämässään oikeus hyvinvointiin, inhimillisiin työoloihin ja ihmisyyden kunnioittamiseen". Tämä Miinan lausuma voisi olla sitaatti myös Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteista. Samoin Miinan henkeä voidaan kuulla YK:n vetoomuksessa saada kestävän kehityksen työhön mukaan jäsenmaiden hallitusten lisäksi kansalaisjärjestöt, yritysmaailma, tiedeyhteisö – meidät kaikki.

Me suomalaiset olemme harjaantuneet tähän laaja-alaisuuteen monia muita paremmin. Hyvinvointiyhteiskunnan tai hyvinvointivaltion pohja on aina ollut yksityisen ja julkisen – yhteiskunnan eri tekijöiden yhdistämistä. Se on alkanut yksittäisten ihmisten ja yhteisöjen työstä. Se on laajentunut, kasvanut ja kehittynyt.

Mitä Miina sanoisi tänään? En usko, että Miinakaan tykkäisi opetuksen tai sosiaalitoimen varojen leikkaamisesta. Hän taistelisi ensi- ja turvakotien toimintamahdollisuuksien puolesta. Luulen, että hän kunnon piikakenraalina puolustaisi myös ammattiyhdistysliikkeen toimintamahdollisuuksia. Hän todennäköisesti hakisi myös yhteyksiä maahanmuuttajiin – erityisesti naisiin – ja kysyisi heidän tarpeitaan tavata toisiaan ja ehkä myös meitä muita.

Hän varmasti rohkaisisi meitä pysymään aatteidemme takana, mutta rohkaisisi myös meitä sopuun ja yhteistyöhön. Matka Pohjois-Karjalasta tai Savon sydäimestä Helsinkiin oli noina aikoina suurempi hyppäys kuin Lentomatka Helsingistä Brysseliin.

Meillä on kaikki mahdollisuudet luoda parempi maailma, vaikka vaikeuksia onkin. Vilkaistu historiaan ja esimerkiksi Miina Sillanpään työhön kertoo, että me tarvitsemme ROHKEUTTA, SISUA JA USKOA OMIIN ARVOIHIMME.

Olkaaatte sydämellisesti tervetulleita.